

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

**PĀRSKATS PAR PATĒRĒTĀJU (NEBANKU)
KREDITĒŠANAS TIRGUS DARBĪBU
2023.GADA I.PUSGADĀ**

Rīga 2023

Saturs

1. Vispārēja informācija	2
2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms	5
3. Kredītportfelis	10
4. Kredītu kvalitāte	12
5. Procentu likmes	15
6. Distances kredītu pagarināšana	19
7. Juridisko personu un privātpersonu uzņēmējdarbības vajadzībām kreditēšana	20
8. Nozares attīstības galvenās tendences 2023.gada 1.pusgadā	21

1. Vispārēja informācija

1.1. tabula

Licencēto patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju statistika

	2022. gada 31.dec.	2023.gada 30.jūn.	Tirgus dalībnieku izmaiņas
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci	38	36	- 5,26%
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci, kuras izsniedz jaunus aizdevumus patērētājiem	36	35	- 2,78%
¹ Distances kredītu sniedzēji	15	17	+ 13,33%
¹ Patēriņa kredītu sniedzēji	12	10	- 16,67%
¹ Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	4	4	+/- 0,00%
¹ Hipotekāro kredītu sniedzēji	8	8	+/- 0,00%
¹ Līzings un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	12	12	+/- 0,00%

¹ Sabiedrību skaits, kas 2022.gada 2.pusgadā un 2023.gada 1.pusgadā konkrētajā kredīta veidā izniegušas jaunus aizdevumus

2023.gada 1.janvārī pēc paša iniciatīvas patērētāju kreditēšanas tirgu pameta viens komersants, līdz ar to 2023.gada 1.pusgadā Latvijā spēkā bija 37 speciālās atļaujas (licencēm) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, no kurām 1 speciālas atļaujas (licences) bija apturētas sākot no 2023.gada 1.janvāra uz laiku līdz 6 mēnešiem. Šī apturētā licence īsi pirms pārskata perioda beigām - 2023.gada jūnijā tika anulēta, komersantam nespējot izpildīt normatīvajos aktos noteiktās prasības, līdz ar to 2023.gada 30.jūnijā Latvijā spēkā bija 36 speciālās atļaujas (licences) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai. Jaunus aizdevumus patērētājiem 2023.gada 1.pusgadā izsniedza 35 patērētāju (nebanku) kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji, viena sabiedrība ar spēkā esošu licenci 2023.gada 1. pusgadā neizsniedza nevienu jaunu aizdevumu patērētājiem (skatīt 1.2. tabulu). 2023.gada 1.pusgadā nav neviena jaunpienācēja patērētāju kreditēšanas tirgū, taču jau pēc pārskata beigām – 2023.gada augustā tika izsniegta viena jauna speciālā atļauja (licence) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai.

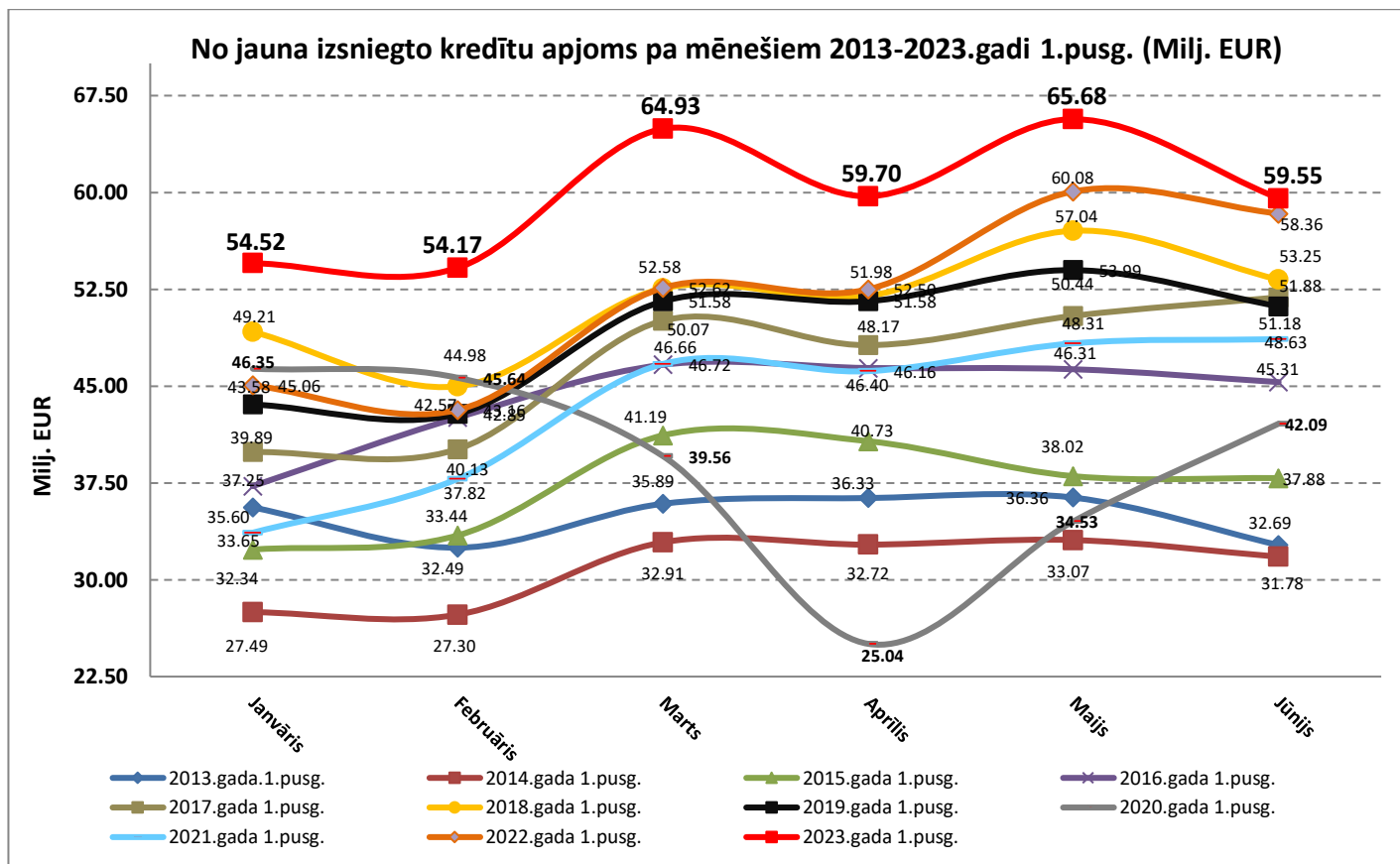
Tāpat kā iepriekšējos pārskata periodos neviena no sabiedrībām jauno kredītu izsniegšanas jomā patērētājiem 2023.gada 1.pusgadā nebija pārstāvēta piecos kredīta veidos, savukārt četrus kredīta veidus patērētājiem piedāvāja tikai viena sabiedrība. Četras sabiedrības patērētājiem 2023.gada 1.pusgadā izsniedza jaunus aizdevumus 3 kredīta veidos, sešas sabiedrības 2 veidos, savukārt lielākā daļa – divdesmit četri licencētie patērētāju (nebanku) kredīta devēji turpināja specializēties vienā konkrētā kredīta veidā. Atsevišķi jānorāda, ka puse jeb astoņpadsmit no speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai saņēmušajiem kredītu devējiem paralēli patērētāju kreditēšanai nodarbojās arī ar juridisko personu un/vai privātpersonu biznesa vajadzībām kreditēšanu.

Licencētie patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji dalījumā pēc piedāvātā kredītēšanas veida 2023.gada 1.pusgadā.

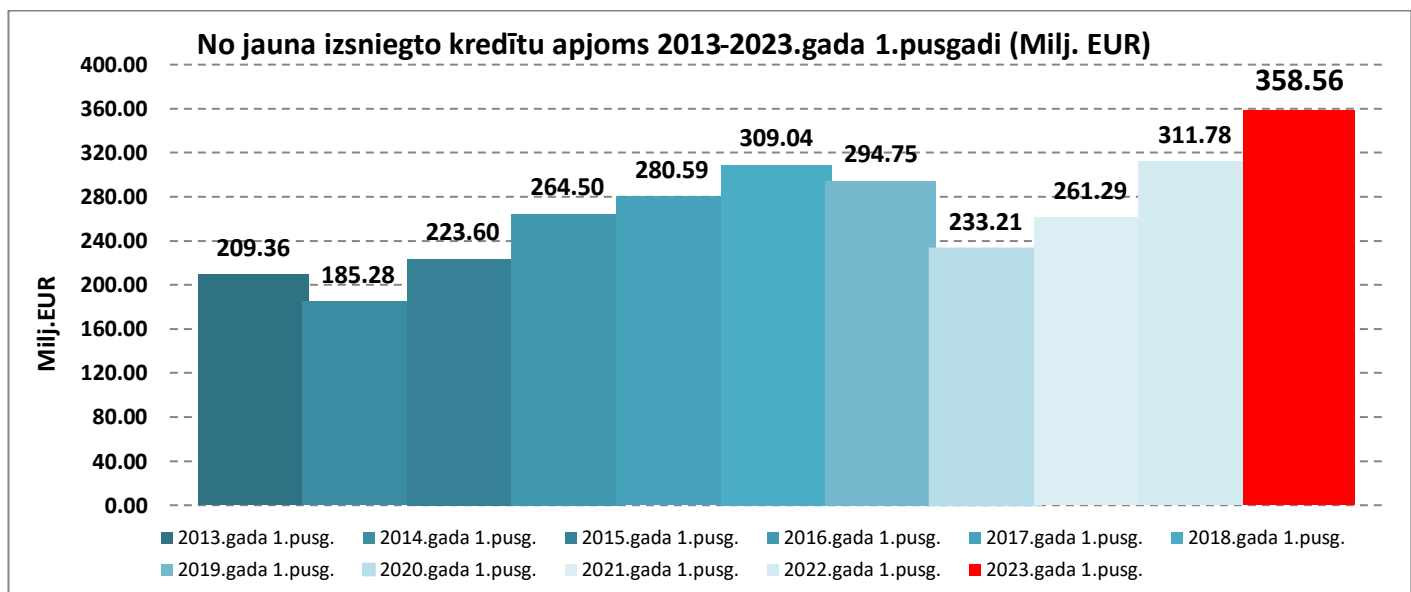
Apzīmējumi			LM	Kredīti pret kustamas lietas ķīlu					
			LZ	Līzings u.c. ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredīti					
			HK	Hipotekārie kredīti					
			DK	Distances kredīti					
			PK	Patēriņa kredīti					
			BK	Biznesa kredīti privātpersonām un/vai juridiskajām personām					
			X	izsniegti jauni aizdevumi konkrētā kredīta veidā					
			A	tikai administrēti aizdevumi konkrētā kredīta veidā					
			PD	pieteikta darbība konkrētā kredīta veidā					
			JPI (LEI)	Juridiskās personas identifikators					
Specializācija kredītēšanas veidos									
Nr.	Sabiedrības nosaukums (iepriekšējais nosaukums)	Reģ.Nr.UR	JPI (LEI)	LM	LZ	HK	DK	PK	BK
1	4finance AS	40003991692	213800YCHHN4TW6P4B93				X		
2	Aizdevums.lv SIA	40003468776	5493000IUTDT1Q98JU77					X	X
3	Citadele Leasing SIA (UniCredit Leasing SIA)	40003423085			X	A		A	X
4	Avafin Latvia SIA (Creamfinance SIA (MD Investīcijas SIA))	40103283854	259400CD5US033NJXF47				X		
5	DelfinGroup AS (DelfinGroup SIA, ExpressCredit SIA)	40103252854	2138002PKHUJIMVMYB13	X	A	A	X	X	
6	E Lats SIA	40003482835	9845006D89060B3L1198	X	X		X	X	
7	Extra Credit SIA	40103548796					X		
8	ESTO LV AS (Margerds AS)	40103050993					X		
9	Finance 360 SIA (Finansu Grupa Latvijas Lombardi SIA)	40103444030		X		X			X
10	Finto Capital SIA	40203030616			X				
11	Fresh Finance AS (Motoiro Līzings AS)	40103912862			A		A	X	A
12	FZ Capital SIA	40003726262				X			X
13	Finanza SIA	40103413280					X		X
14	GRAND CREDIT SIA	50003952521	254900G15YF9QDBVVO59			X			X
15	Hedge Capital Company SIA	40103968692	254900PW4SLEE3575O60				X		
16	Hipocredit AS (Mintos AS)	40103793931				X			X
17	Holm Bank Latvia SIA (BEST LĪZINGS SIA)	54103053771					X	X	X
18	Inbank Latvia SIA (Inbank Līzings SIA, Cofi līzings SIA)	40103821436			X			X	

19	InCREDIT GROUP SIA	40103307404			X		X	X	X
20	IPF Digital Latvia SIA (MCB Finance Latvia SIA)	50003913651					X		
21	Lateko Līzings SIA	40003366651				X	X	X	X
22	Digital Investment MGMT SIA (LATVIJAS HIPOTĒKA SIA)	40103162565				X			
23	Luminor Līzings SIA (Nordea Finance Latvia SIA)	40003348054			X				X
24	MC Finance AS (Money Express Credit AS, Money Express Credit SIA)	40103326532			X	X			X
25	MiniCredit AS (MiniCredit SIA)	40103260762					X		
26	Mogo AS	50103541751	254900G15YF9QDBVVO59		X		X		
27	Nordic Finance SIA	40003773271					A	X	
28	Nord Līzings AS (NORD Līzings SIA)	40103472462			X				X
29	Primero Finance AS (Loango AS)	40203148375			X		X	X	X
30	SEB Līzings SIA	50003334041			X				X
31	Swedbank Līzings SIA	40003240524			X				X
32	VIA SMS SIA	40103259867					X		
33	VITA CREDIT SIA	40103463544		X	A	A			X
34	ViziaFinance SIA (Money Metro SIA, Banknote SIA, Rīgas pilsētas lombards SIA)	40003040217	64886P9CJ25Z5JSB4950				X	A	
35	West Kredit AS	40003270389	894500XOOHVW10WBCJ85				X		X
Pārskata periodā tikai administrējuši patērētājiem izsniegtos aizdevumus									
36	Sotero LV SIA (4auto Latvia, SIA)	41503080070		Kapitālsabiedrība iesniegusi nulles atskaiti					
Kopā dalījumā pa kredīta veidiem		X		4	12	8	17	10	18
		A		0	3	3	2	2	1
		PD		0	0	0	0	0	0
Patērētāju kredīvēšanas pakalpojumu sniedzēju saraksts, kuriem 2023.gada 1.pusgadā licence anulēta									
1	Citadele Factoring SIA (Citadele līzings un faktoring SIA)	50003760921		anulēta no 01.01.2023					
2	Blender Lithuania UAB	304230261		anulēta no 23.06.2023					
2023.gada 1.jūlijā spēkā ir 36 speciālas atļaujas (licences) patērētāju kredīvēšanas pakalpojumu sniegšanai, savukārt kredīvēšanas pakalpojumus kaut vienā no kredīta veidiem patērētājiem snieguši 35 komersanti									

2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms

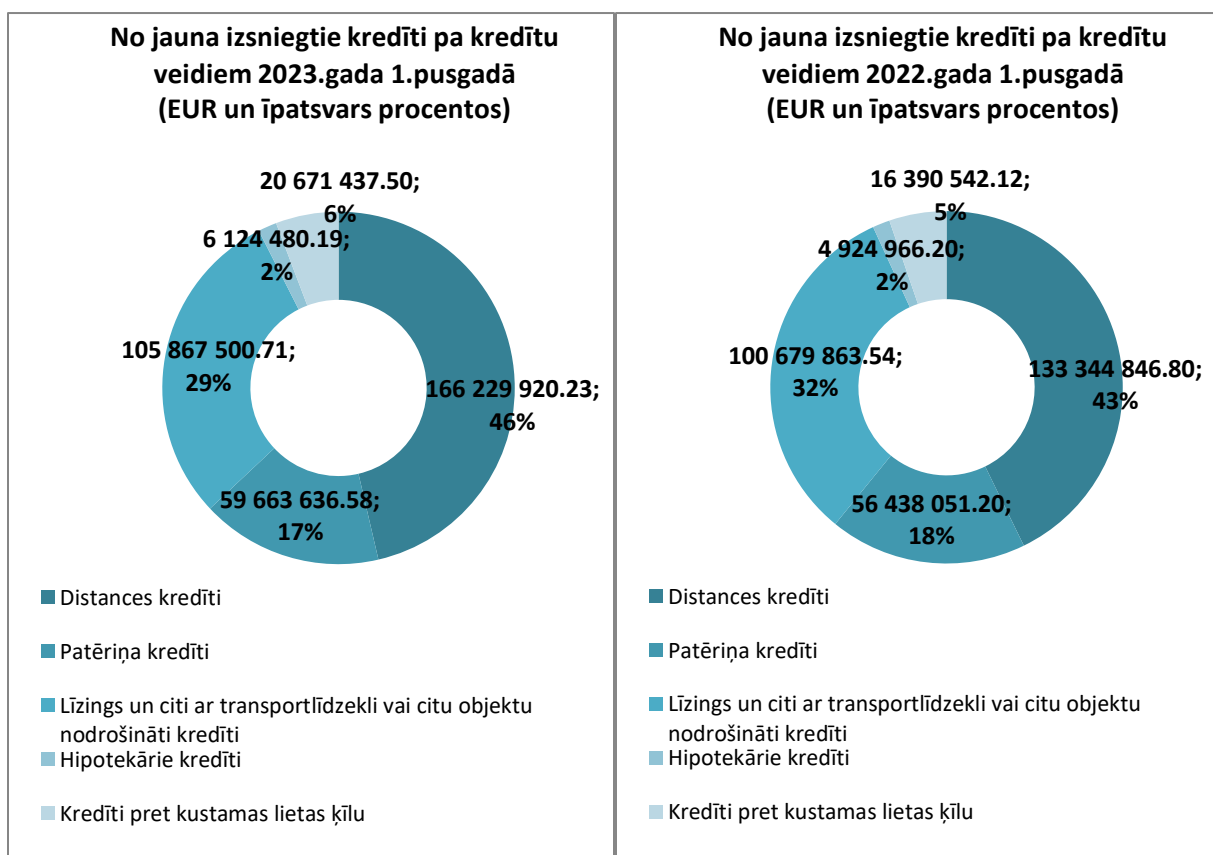

2.1.att. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms (milj.EUR) pa mēnešiem 2013. – 2023.g. I.pusgadi.

2.2.att. Patērētāju kreditēšanas nozarē patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms 2013. - 2023.gada I.pusgadi (milj.EUR).

Kopumā patērētāju (nebanku) sektora kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji 2023.gada 1.pusgadā ar patērētājiem noslēdza 471,93 tūkst. jaunus darījumus, no jauna izsniedzot kredītus 358,56 milj. EUR apmērā, kas skaitā par 17,82 tūkst. darījumu jeb 3,92% un summā par 46,78 milj. EUR jeb 15,0% vairāk nekā 2022.gada 1.pusgadā.

2.3.att. No jauna izsniegto kredītu summas un procentuālais īpatsvars pa kredītu veidiem.

2.1. tabula

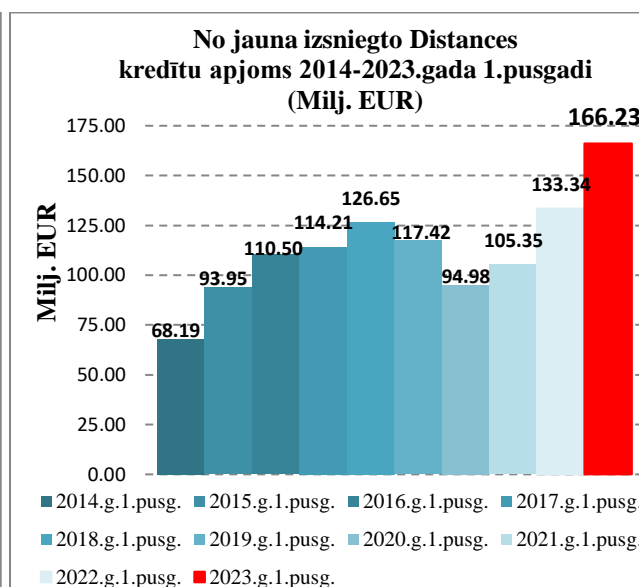
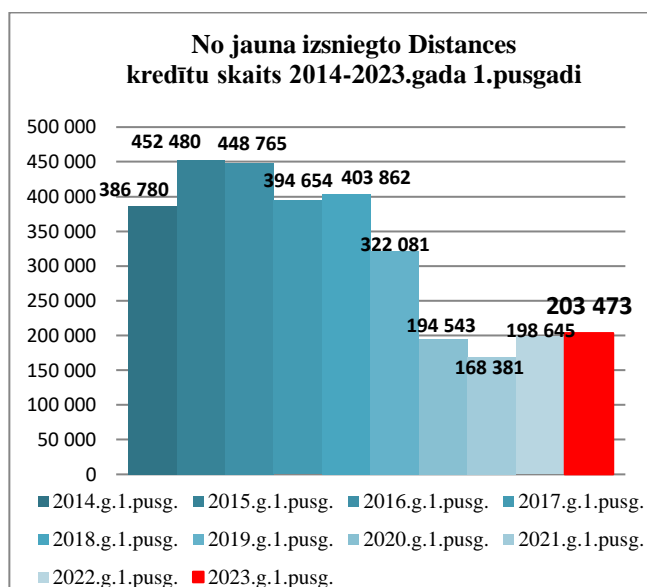
No jauna izsniegto aizdevumu skaita un apjoma izmaiņas 2021-2023.gadu 1.pusgadā

Kredīta veids	2021.gada 1.pusgads		2022.gada 1.pusgadā		2022.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2021.gada 1.pusgadu		2023.gada 1.pusgadā		2023.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %
Distances kredīti	105 354 626	168 381	133 344 847	198 645	26.57%	17.97%	166 229 920	203 473	24.66%	2.43%
Patēriņa kredīti	48 819 697	78 465	56 438 051	77 610	15.61%	-1.09%	59 663 637	69 670	5.72%	-10.23%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	89 446 877	6 146	100 679 864	6 065	12.56%	-1.32%	105 867 501	5 677	5.15%	-6.40%
Hipotekārie kredīti	3 833 524	264	4 924 966	296	28.47%	12.12%	6 124 480	314	24.36%	6.08%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	13 835 722	176 408	16 390 542	171 489	18.47%	-2.79%	20 671 438	192 792	26.12%	12.42%
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	261 290 446	429 664	311 778 270	454 105	19.32%	5.69%	358 556 975	471 926	15.00%	3.92%

2.2. tabula

Vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma summa 2020.-2022.gada 1.pusgadā

Kredīta veids	2021.gada 1.pusgads	2022.gada 1.pusgads	2022.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2021.gada 1.pusgadu.	2023.gada 1.pusgads	2023.gada 1.pusgads salīdzinājumā ar 2021.gada 1.pusg.	2023.gada 1.pusgads salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu
	summa, EUR	summa, EUR	procentos	summa, EUR	procentos	procentos
Distances kredīti	625.69	671.27	7.28%	816.96	30.57%	21.70%
Patēriņa kredīti	622.18	727.20	16.88%	856.37	37.64%	17.76%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	14 553.67	16 600.14	14.06%	18 648.49	28.14%	12.34%
Hipotekārie kredīti	14 520.92	16 638.40	14.58%	19 504.71	34.32%	17.23%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	78.43	95.58	21.86%	107.22	36.71%	12.18%

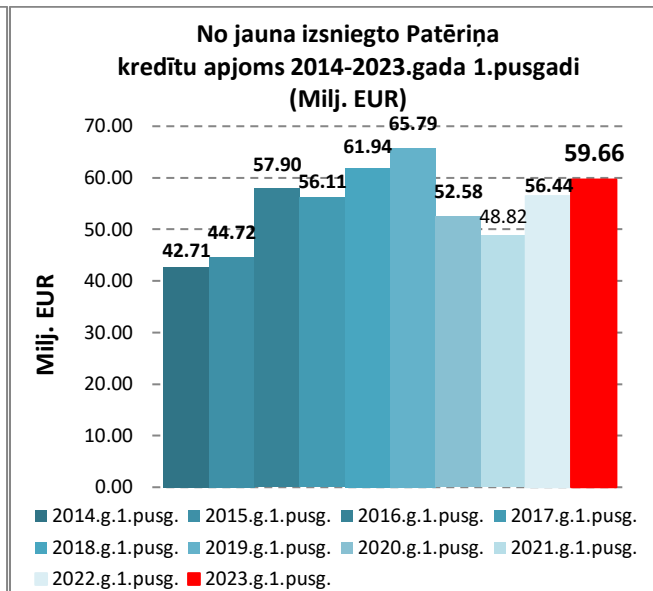
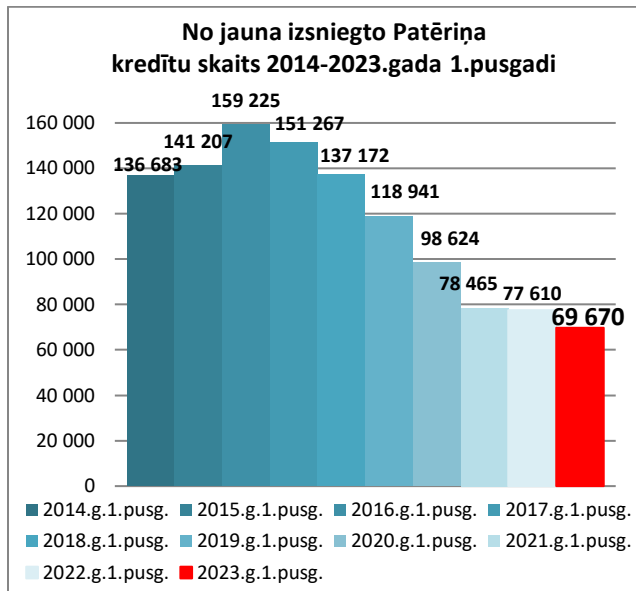

2.4. att. No jauna izsniegto Distances kredītu skaits un apjoms.

2.3.tabula

No jauna izsniegtie Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2021.-2023.gada 1.pusgadā

Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2021.gada 1.pusgadā		2022.gada 1.pusgadā		2021.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2020.gada 1.pusgadu		2023.gada 1.pusgadā		2023.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie distances kredīti	3 701 224	9 023	2 523 930	5 284	-31.81%	-41.44%	8 750	53	-99.65%	-99.00%
Distances kredīti ar maksu 1 maksājumā	69 965	501	14 335	123	-79.51%	-75.45%	12 070	131	-15.80%	6.50%
Ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa (kredītlinijas)	101 583 437	158 857	130 806 582	193 238	28.77%	21.64%	166 209 100	203 289	27.06%	5.20%
Kopā	105 354 626	168 381	133 344 847	198 645	26.57%	17.97%	166 229 920	203 473	24.66%	2.43%

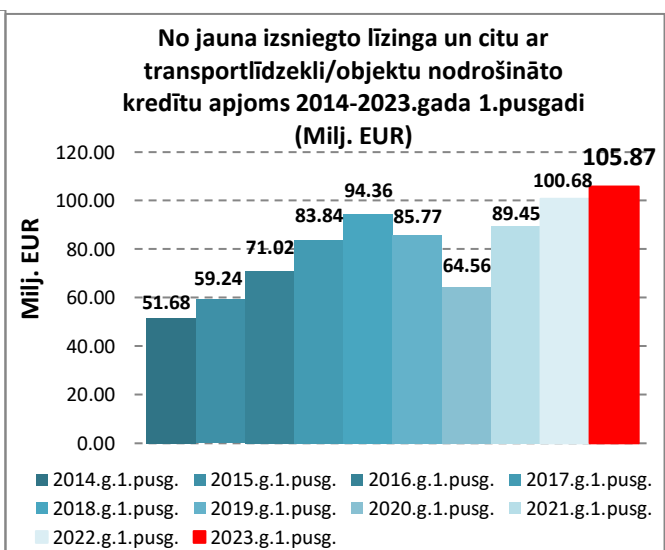
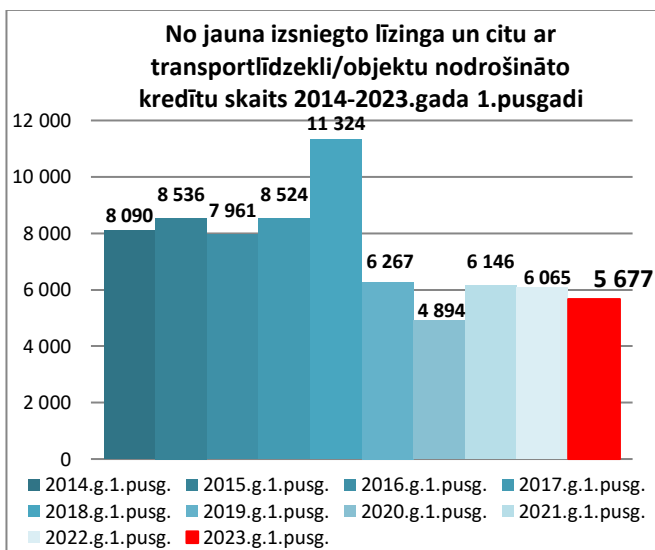

2.5. att. No jauna izsniegto Patēriņa kredītu skaits un apjoms.

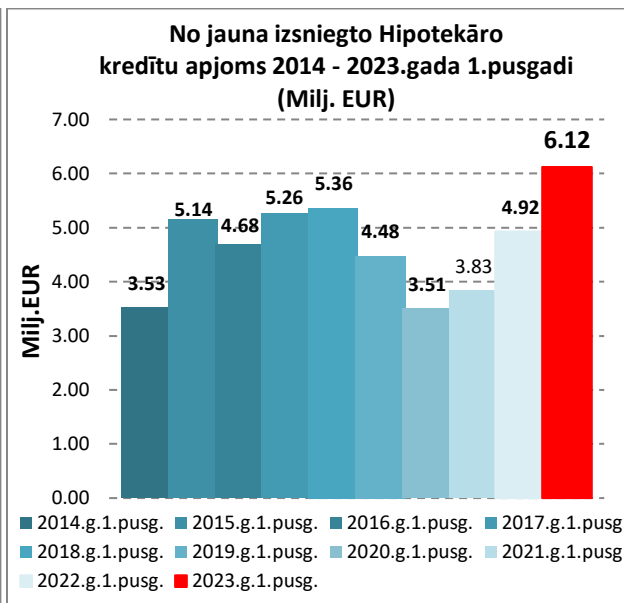
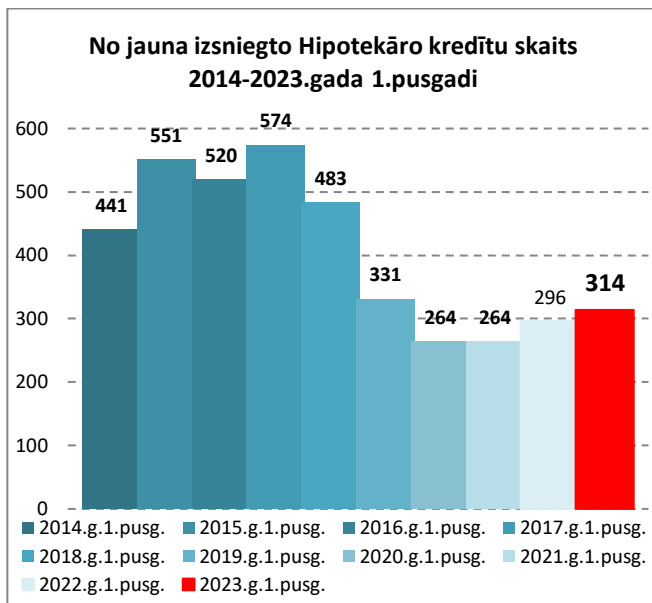
2.4. tabula

No jauna izsniegtie Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2021.-2023.gada 1.pusgadā

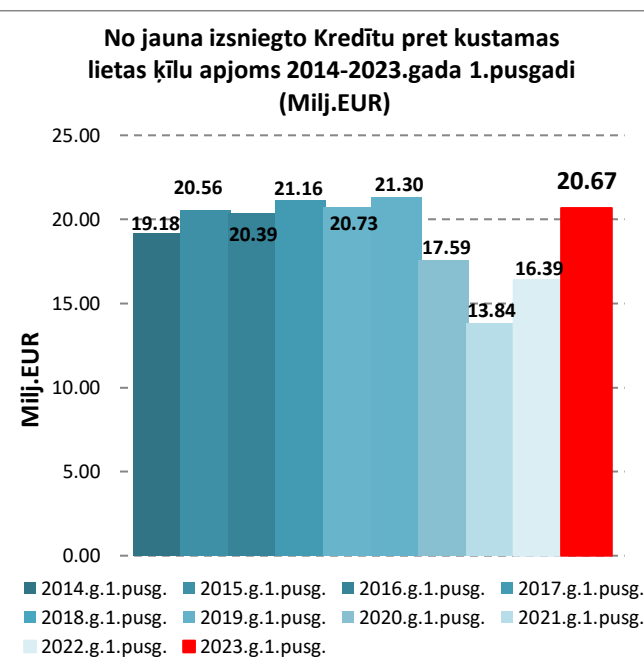
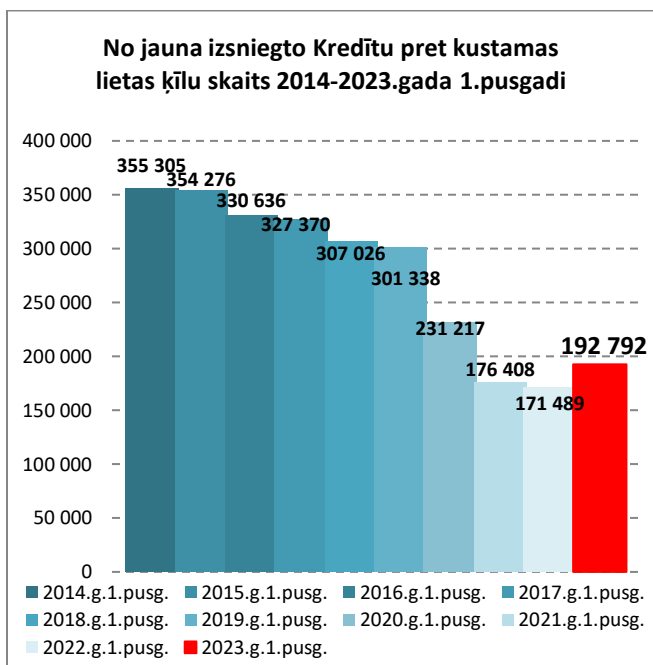
Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2021.gada 1.pusgadā		2022.gada 1.pusgadā		2022.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2021.gada 1.pusgadu		2023.gada 1.pusgadā		2023.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie patēriņa kredīti	4 973 540	12 722	5 753 471	13 534	15.68%	6.38%	7 291 817	13 434	26.74%	-0.74%
Patēriņa kredīti ar atmaksu l maksājūmā	88 905	1 341	129 119	1 847	45.23%	37.73%	106 170	1 274	-17.77%	-31.02%
Patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku	43 757 252	64 402	50 555 461	62 229	15.54%	-3.37%	52 265 649	54 962	3.38%	-11.68%
Kopā	48 819 697	78 465	56 438 051	77 610	15.61%	-1.09%	59 663 637	69 670	5.72%	-10.23%

2.6. att. No jauna izsniegto līzinga un citu ar transportlīdzekli / objektu nodrošināto kredītu skaits un apjoms.

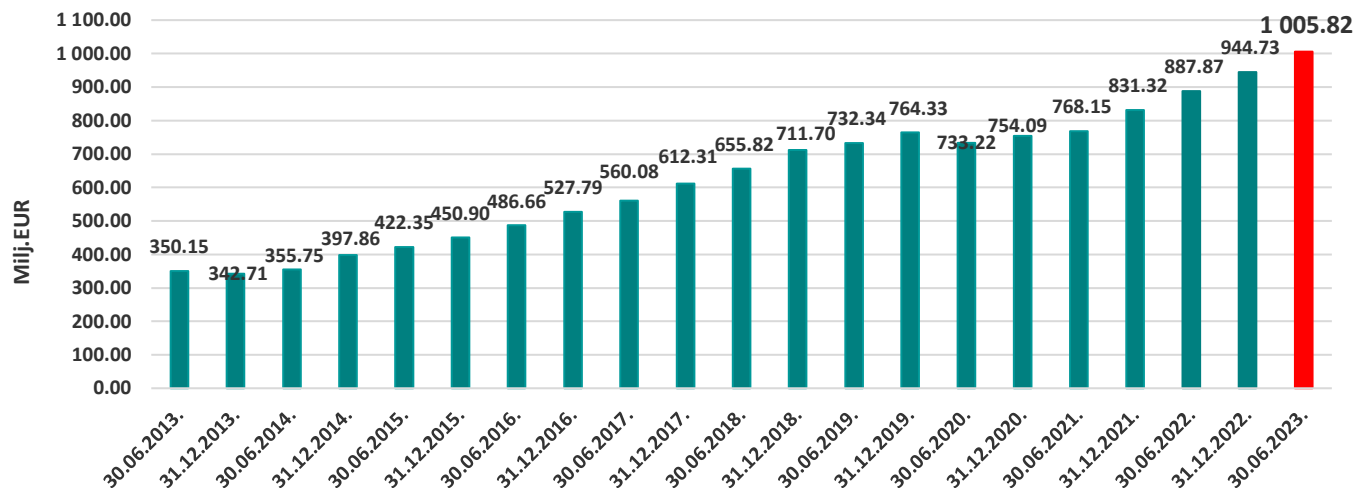

2.7.att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu skaits un apjoms.

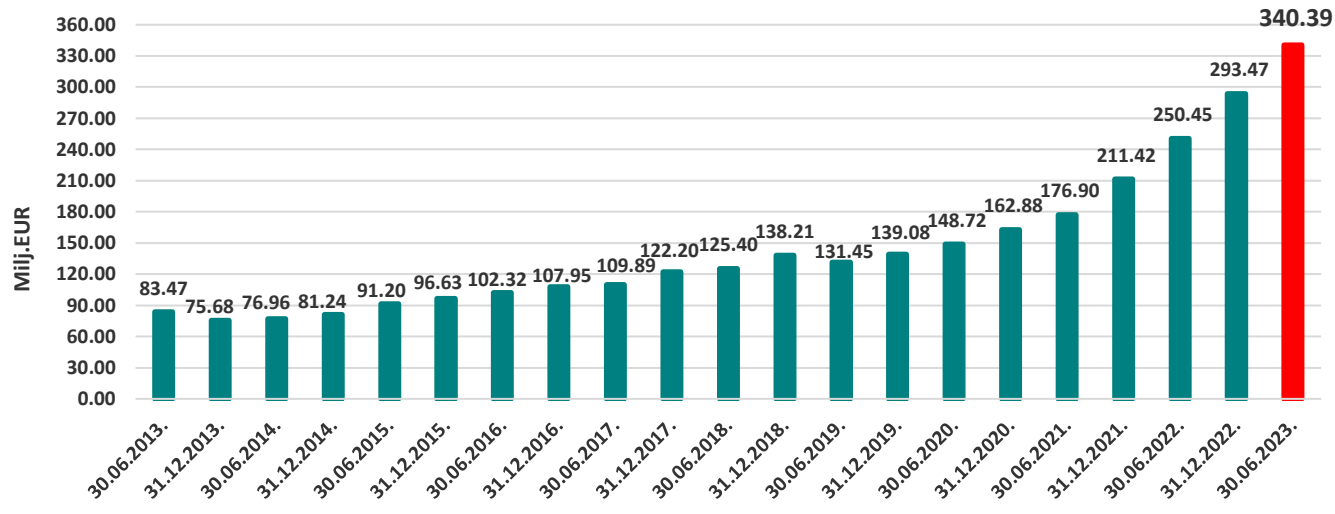

2.8.att. No jauna izsniegto Kredītu pret kustamas lietas ķīlu skaits un apjoms.

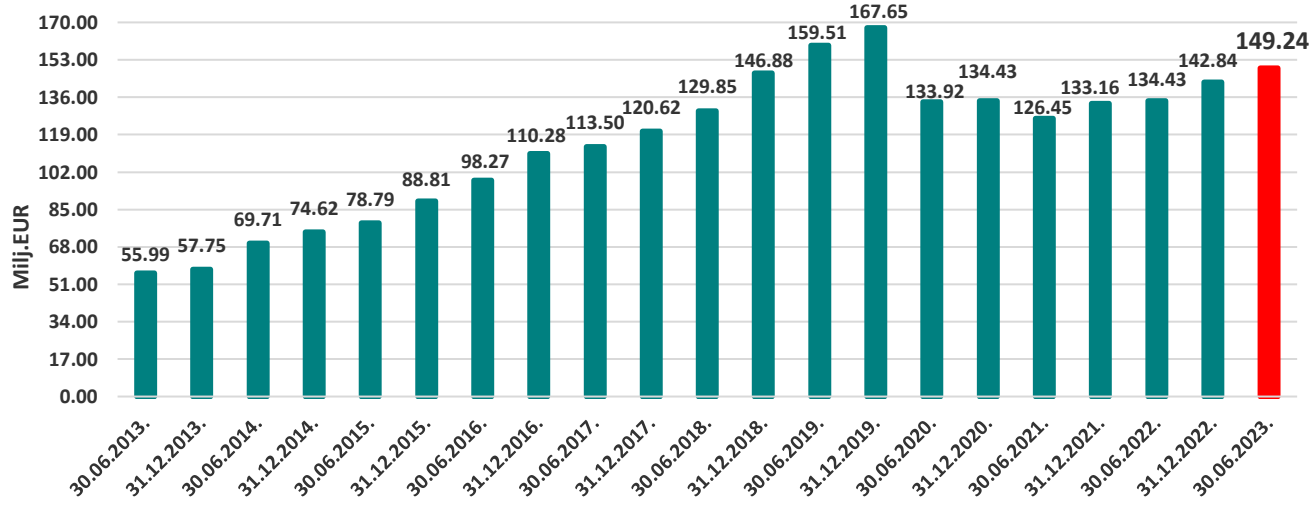
3. Kredītportfelis

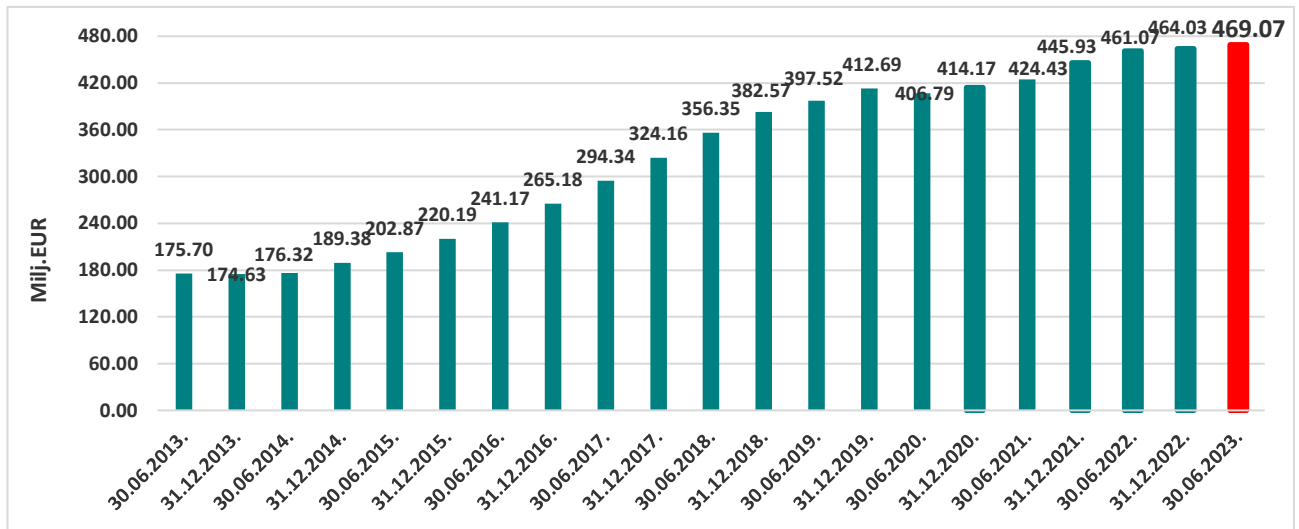
3.1.att. Patērētāju kredītu devēju kopējais kredītportfelis (milj. EUR)

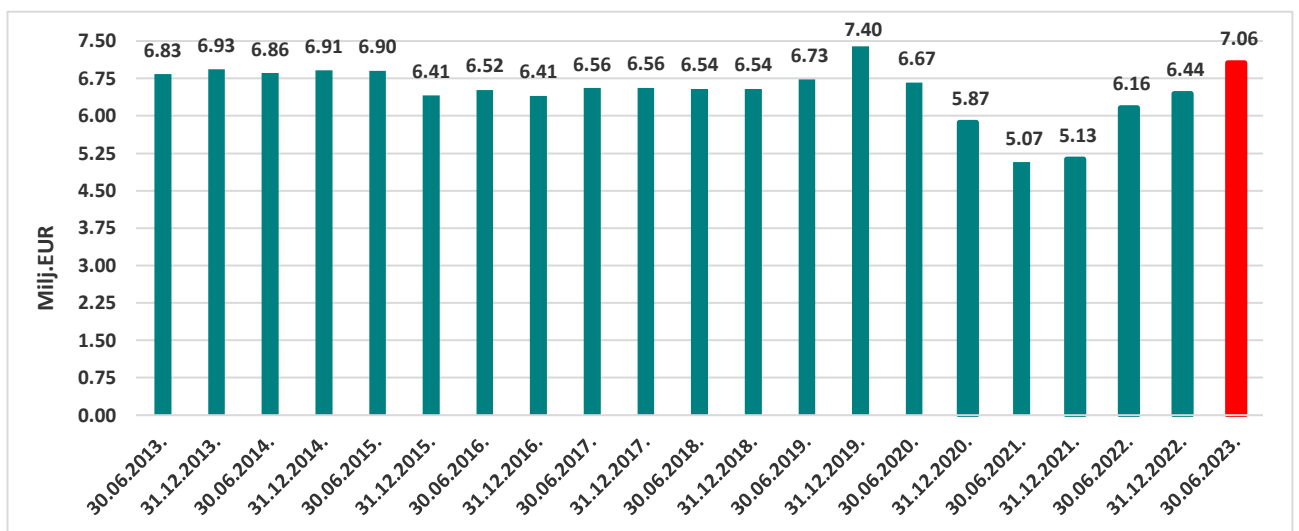
3.2.att. Distances kredītu portfelis (milj. EUR)

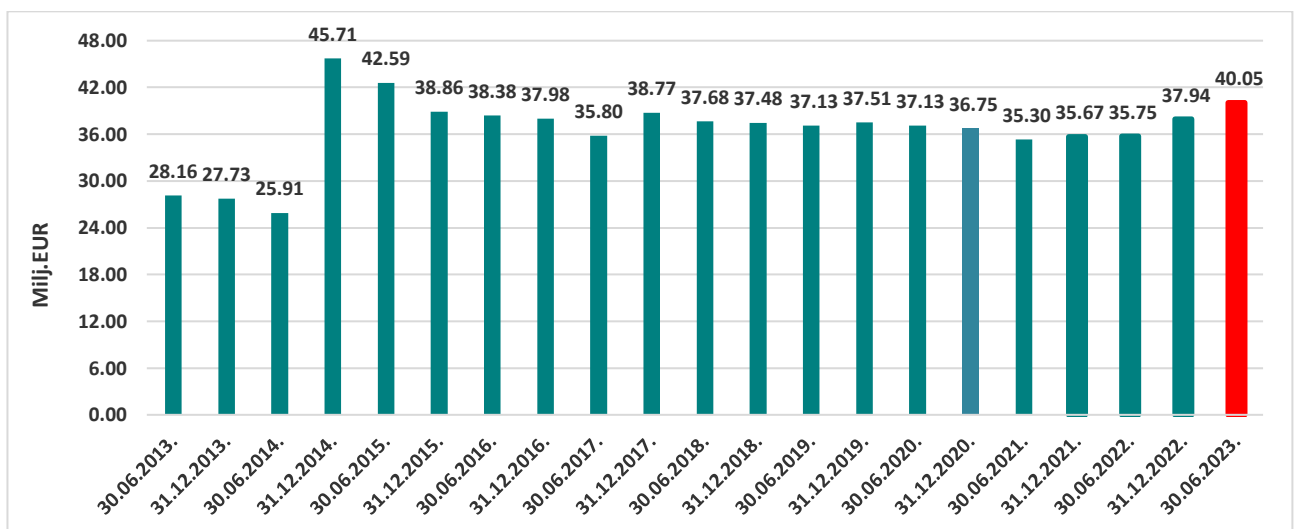
3.3.att. Patēriņa kredītu portfelis (milj. EUR)

3.4.att. Līzinga portfelis (milj. EUR)

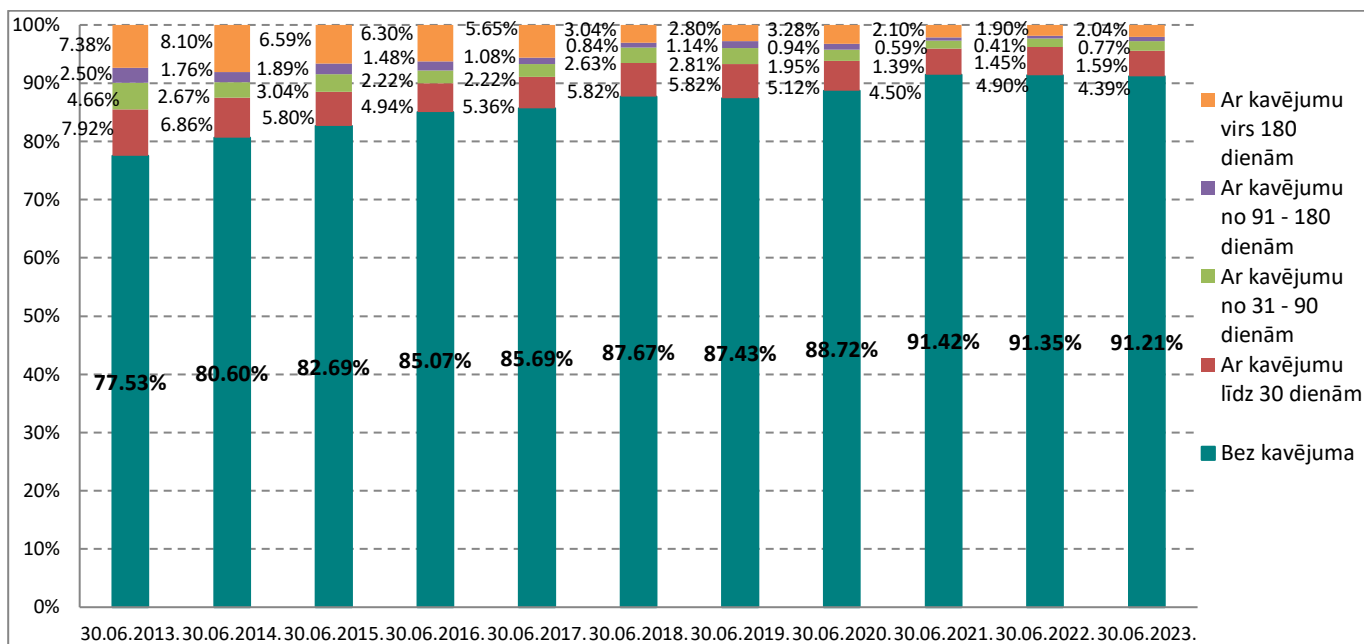

3.5.att. Kredītu pret kustamas lietas ķīlu portfelis (milj. EUR)

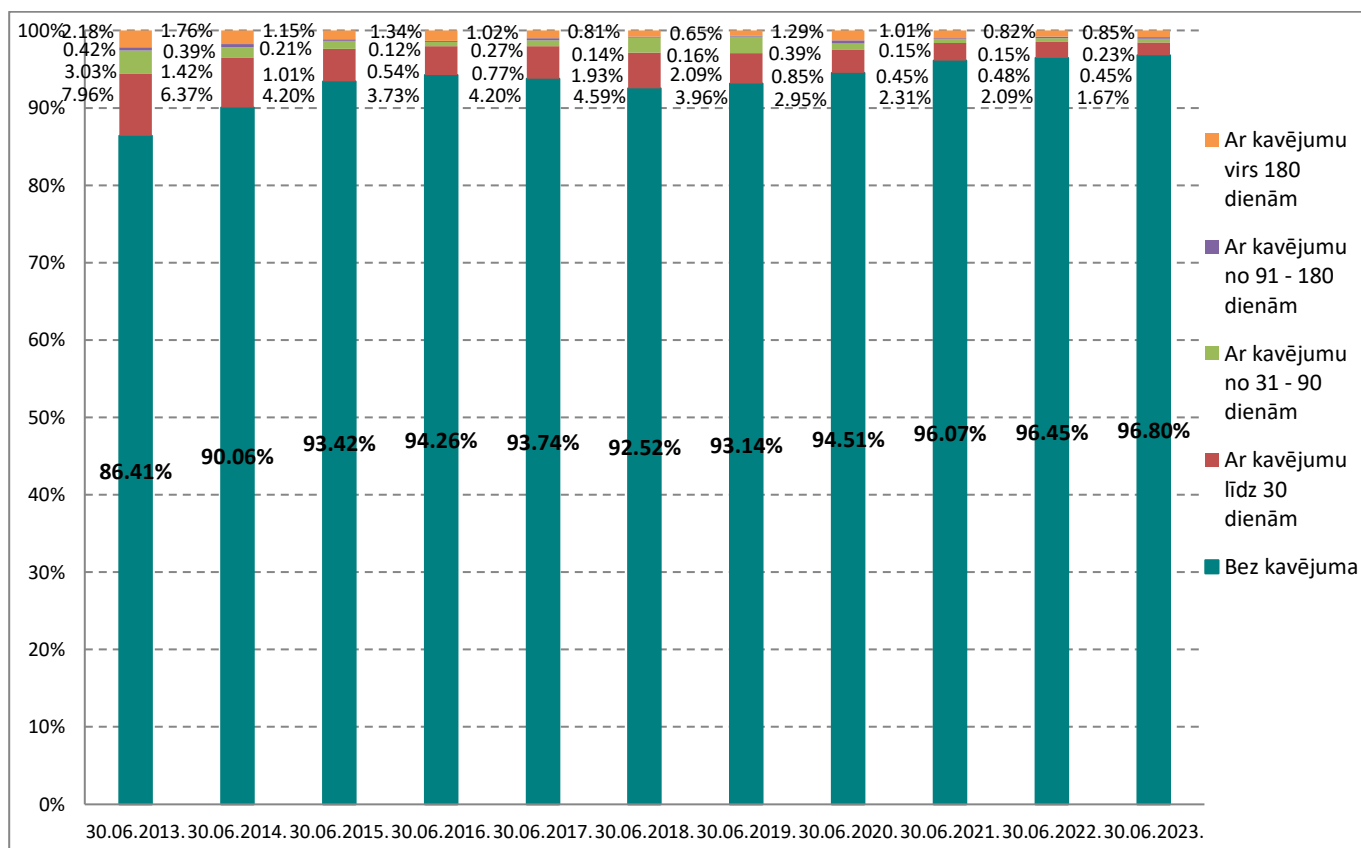

3.6.att. Hipotekāro kredītu portfelis (milj. EUR)

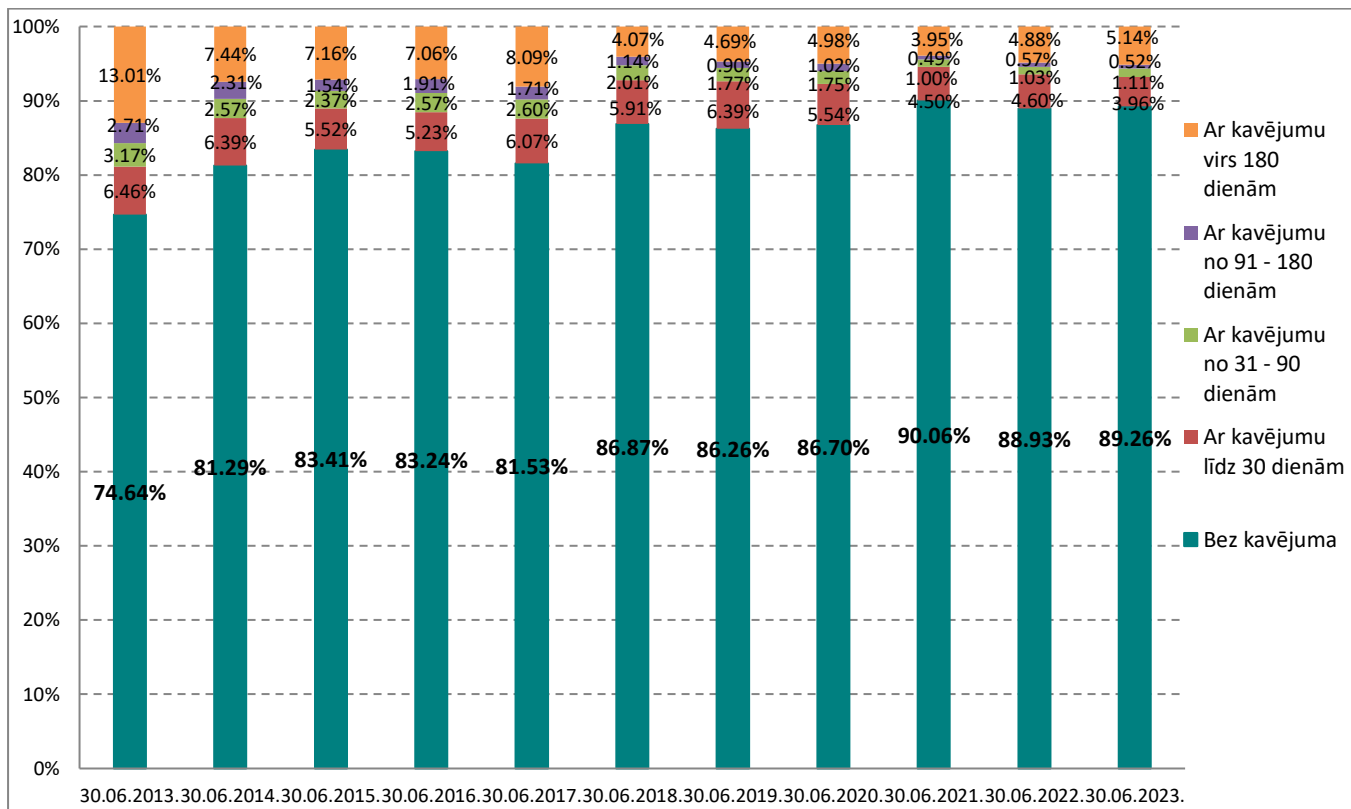
4. Kredītu kvalitāte

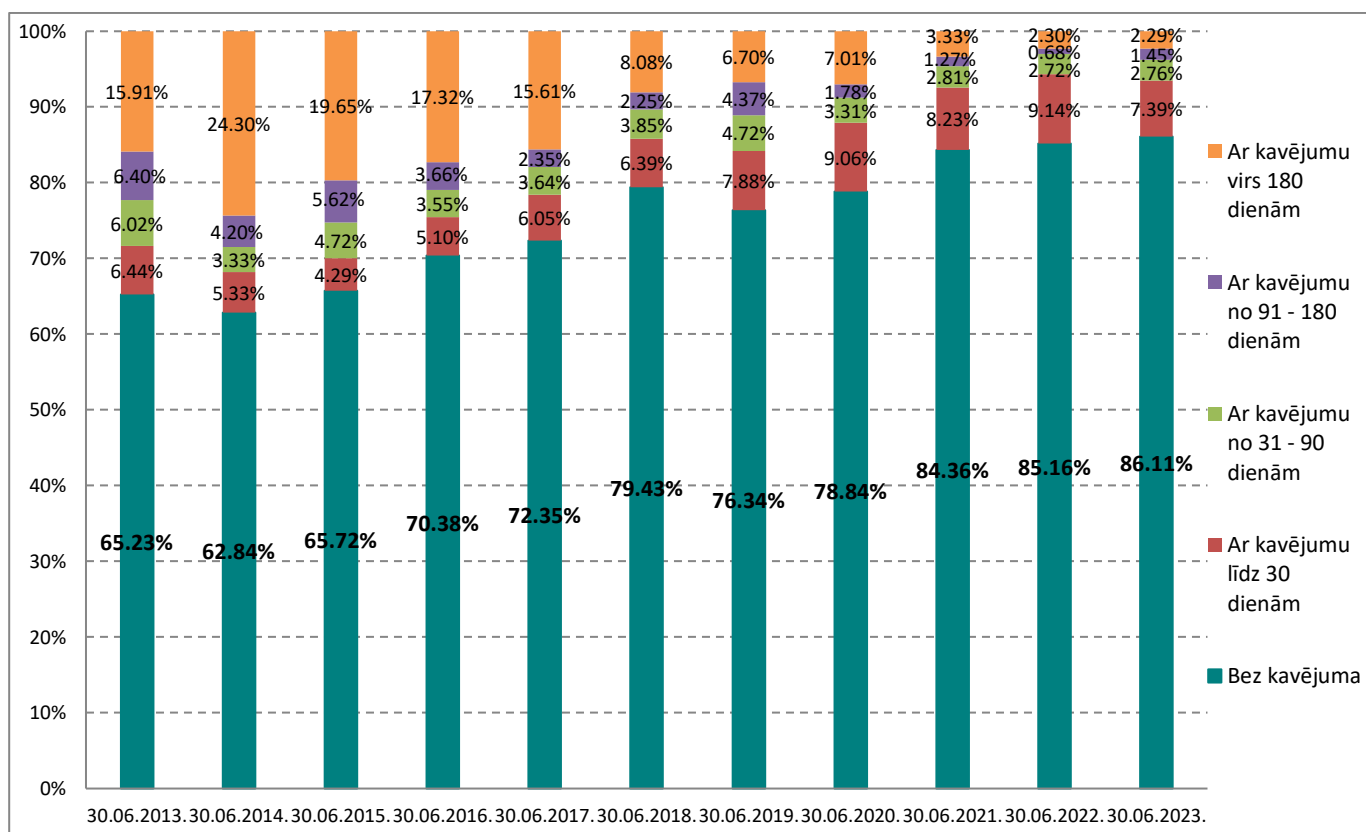
4.1. att. Nekavēto / kavēto kredītu (pēc apjoma) īpatsvars licencēto patērētāju kreditētāju sektorā.

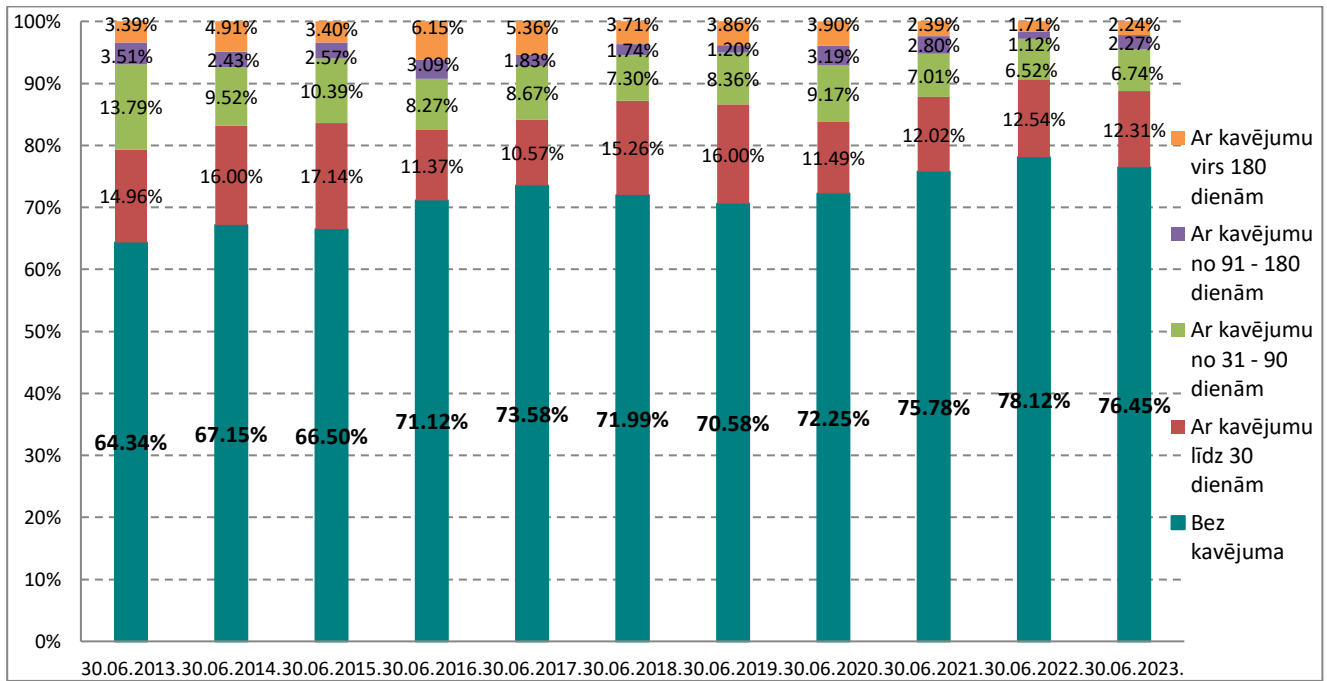
4.2. att. Līzina un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfeļa kvalitāte

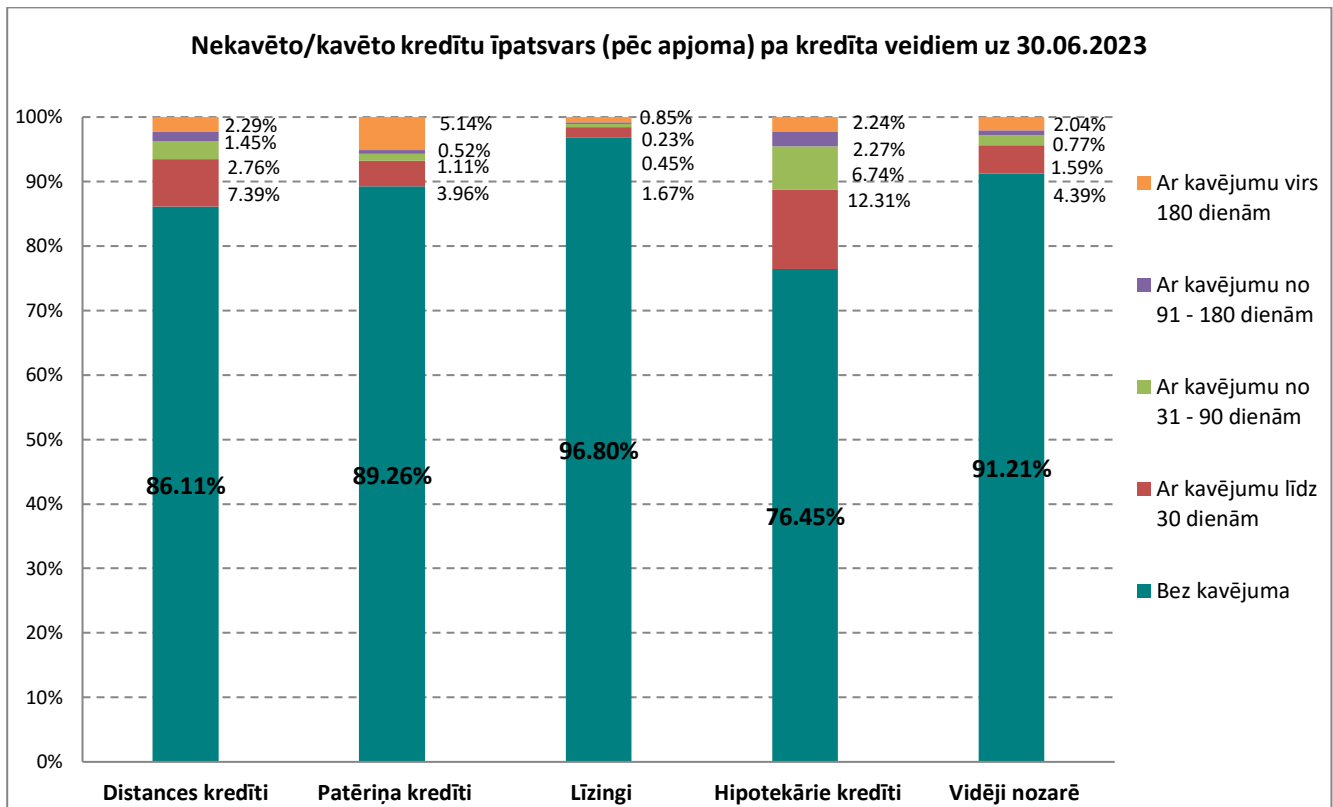
4.3. att. Patēriņa kredītu portfeļa kvalitāte

4.4. att. Distances kredītu portfeļa kvalitāte

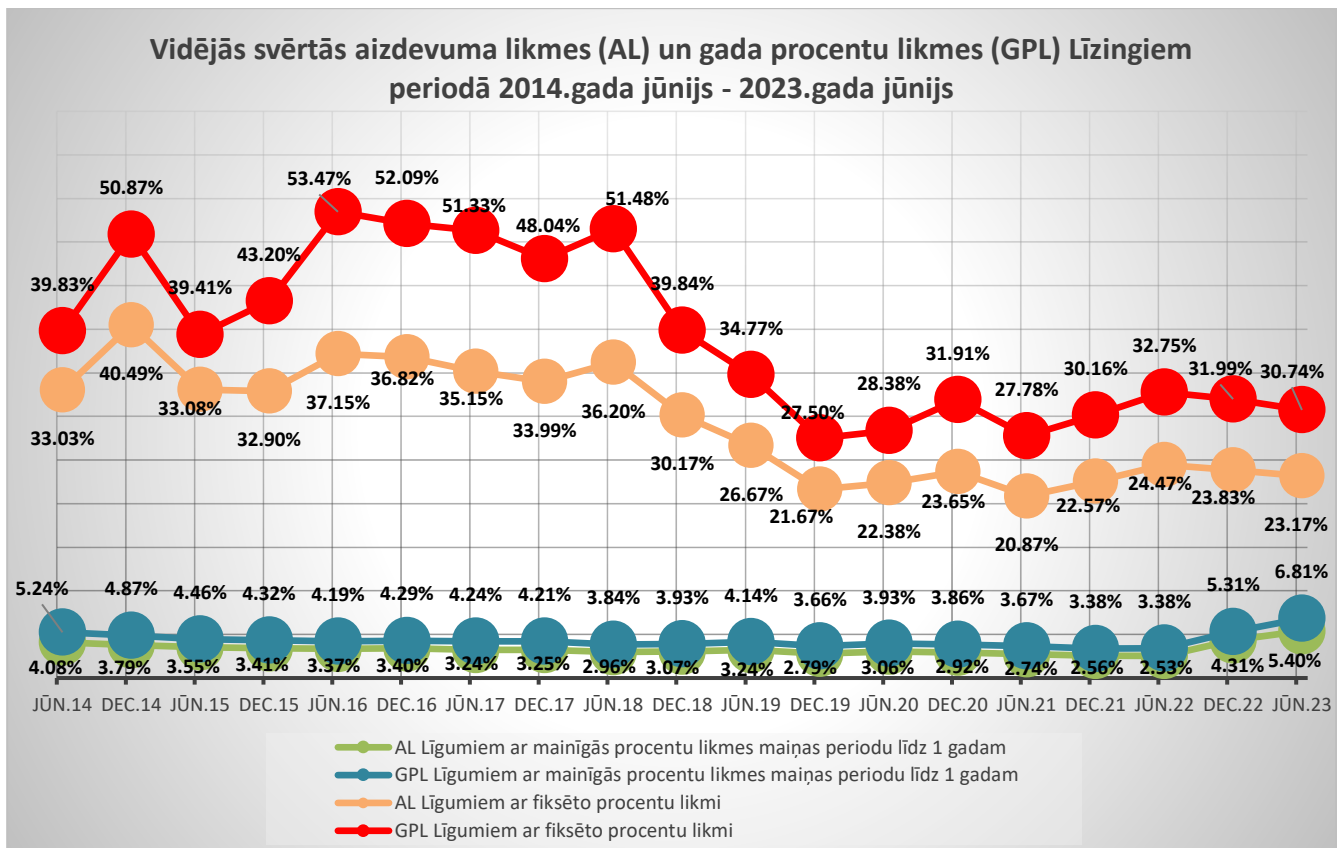

4.5.att. Hipotekāro kredītu portfeļa kvalitāte

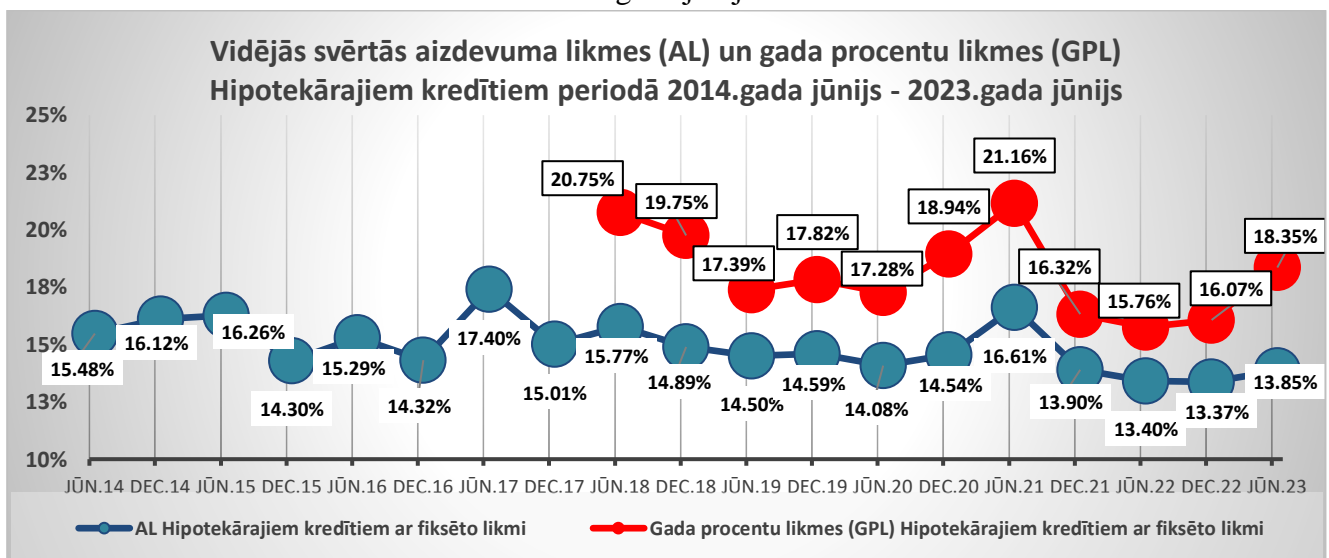

4.6.att. Kredīta portfeļa kvalitāte (pēc apjoma) pa kredīta veidiem uz 30.06.2023.

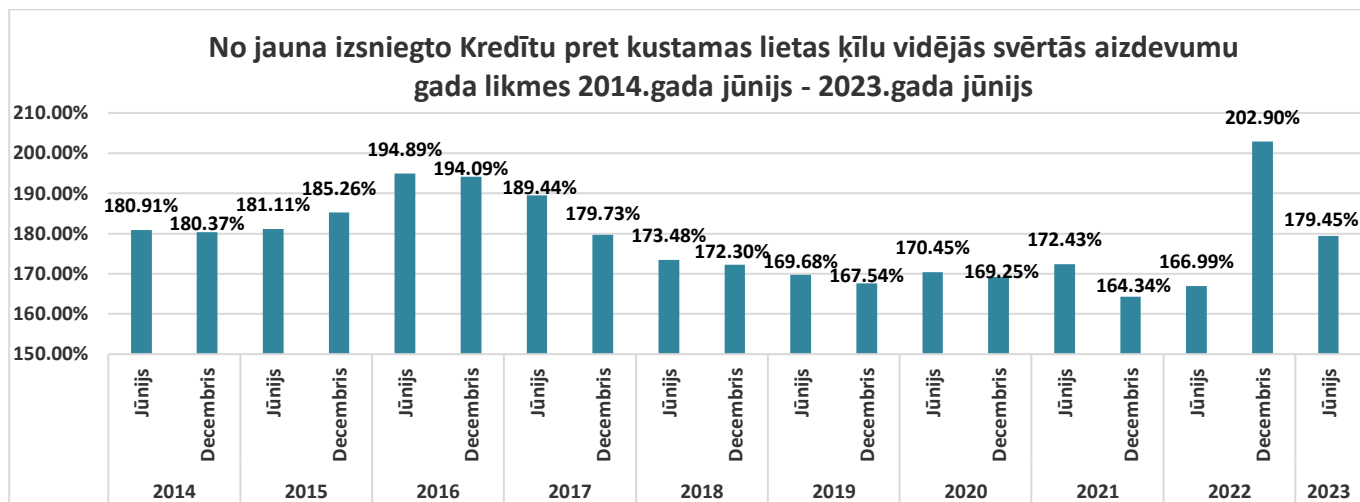
5. Procentu likmes

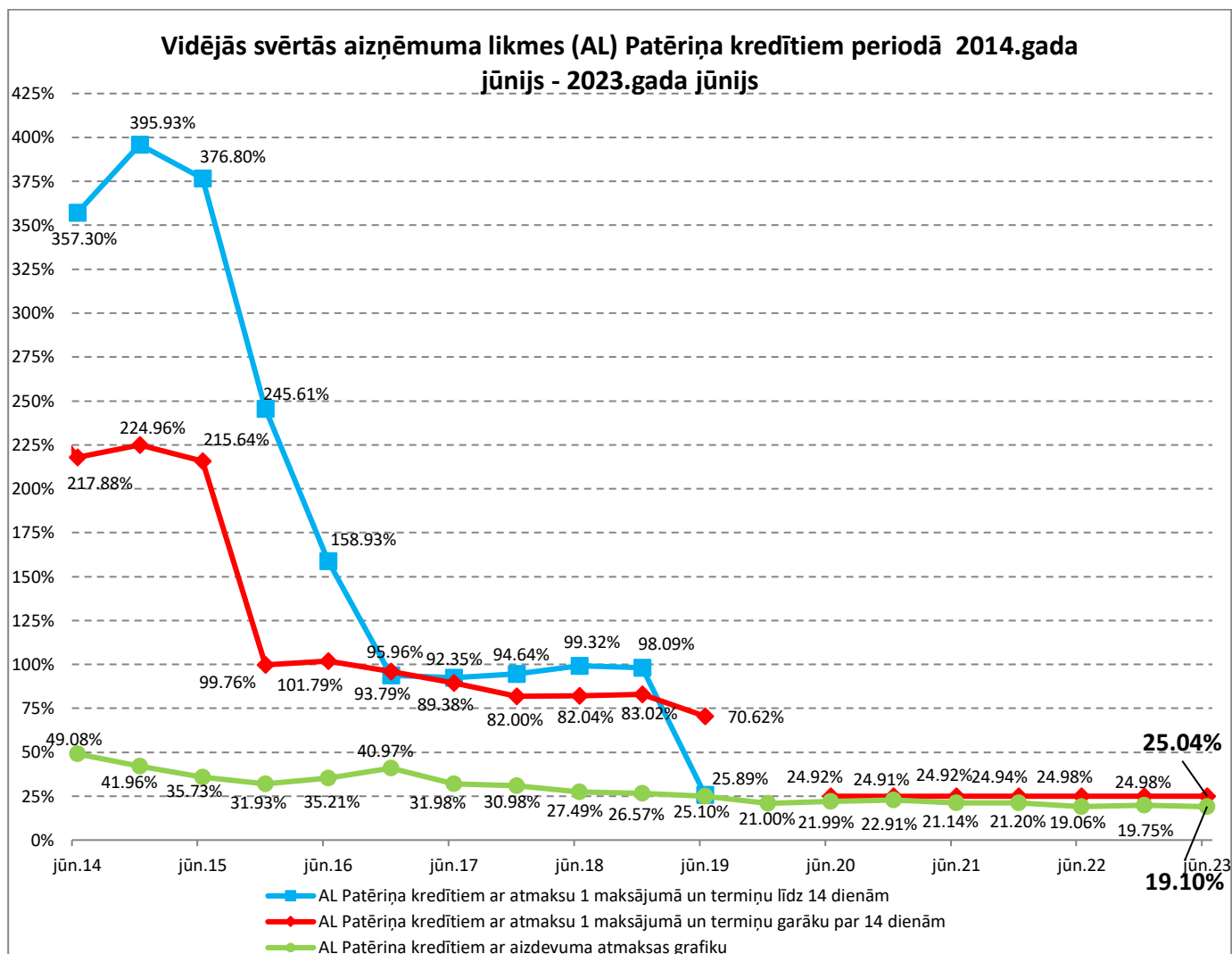
5.1. att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes un GPL no jauna izsniegtajiem Līzings un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem laika periodā no 2014.gada jūnija līdz 2023.gada jūnijam.

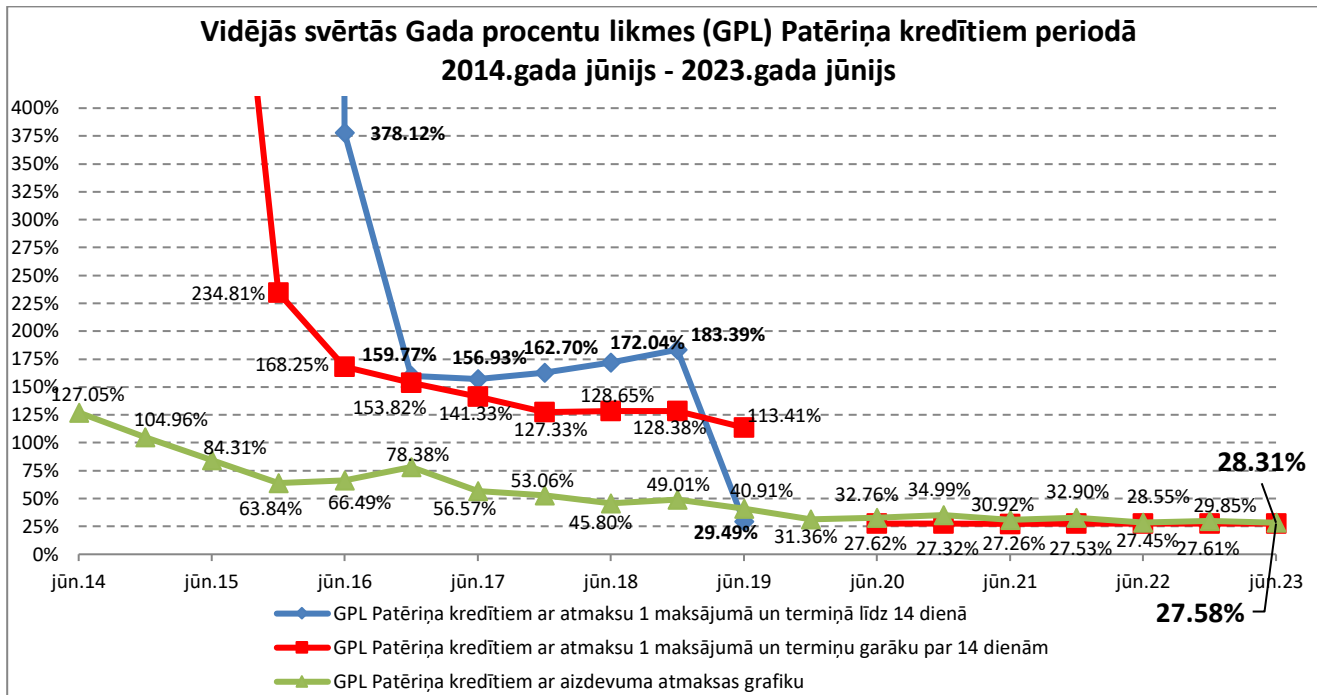
5.2. att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Hipotekārajiem kredītiem ar fiksēto likmi laika periodā no 2014.gada jūnija līdz 2023.gada jūnijam.

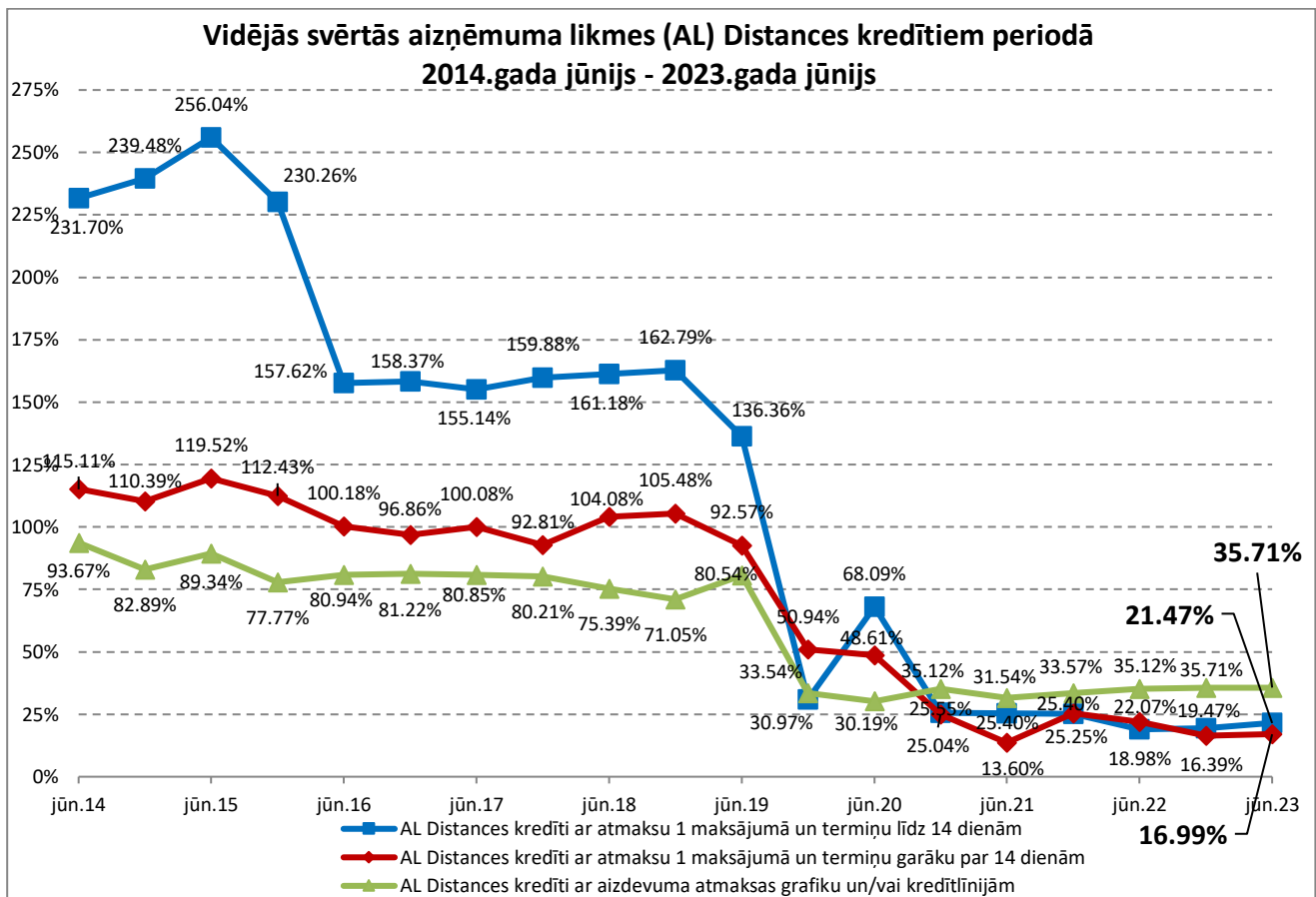
5.3 att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Kredītiem pret kustamas mantas ķīlu laika periodā no 2014.gada 1.jūnija līdz 2023.gada 30.jūnijam.

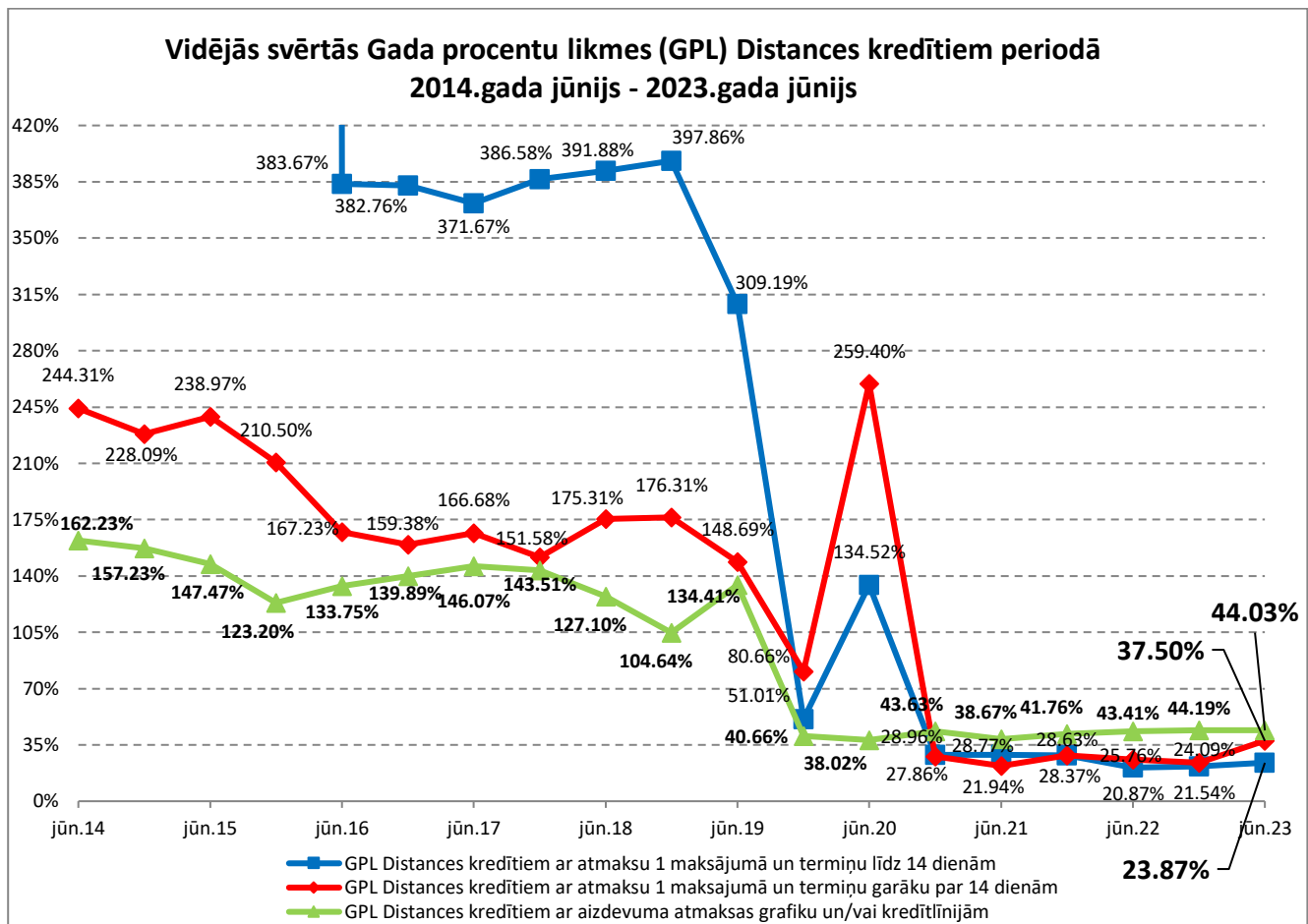
5.4.att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem laika periodā no 2014.gada jūnija līdz 2023.gada jūnijam.

5.5. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem laika periodā no 2014.gada jūnija – 2023.gada jūnijam.

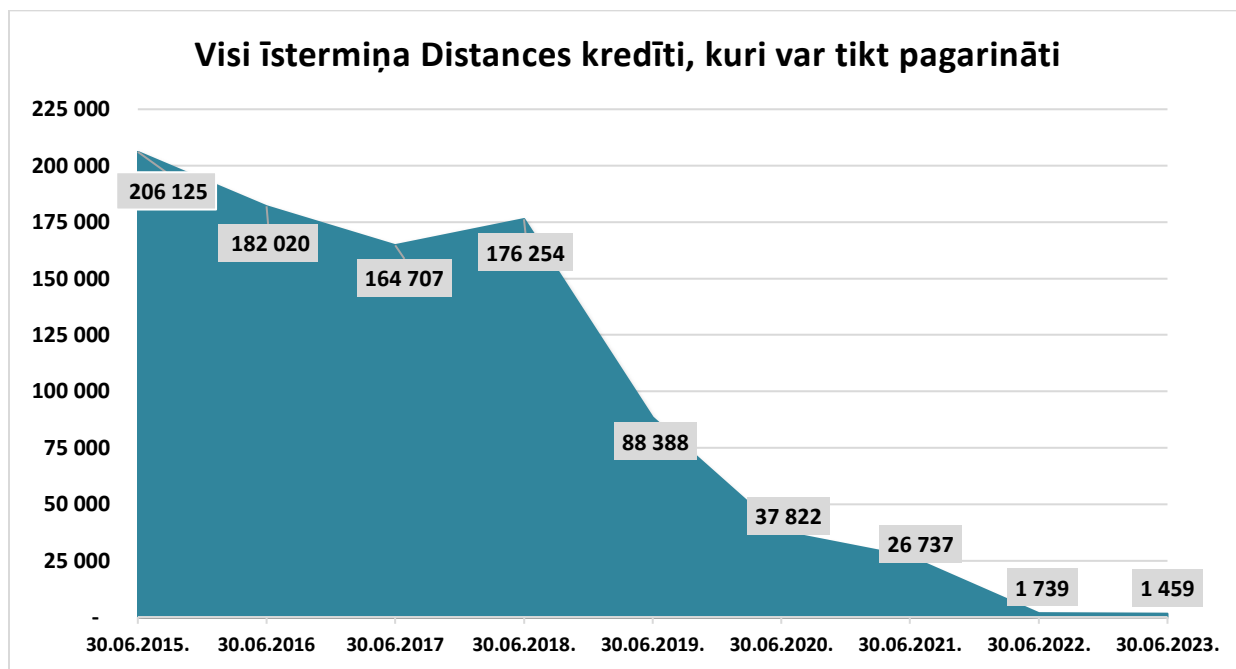

5.6.att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem laika periodā no 2014.gada jūnija – 2023.gada jūnijam.

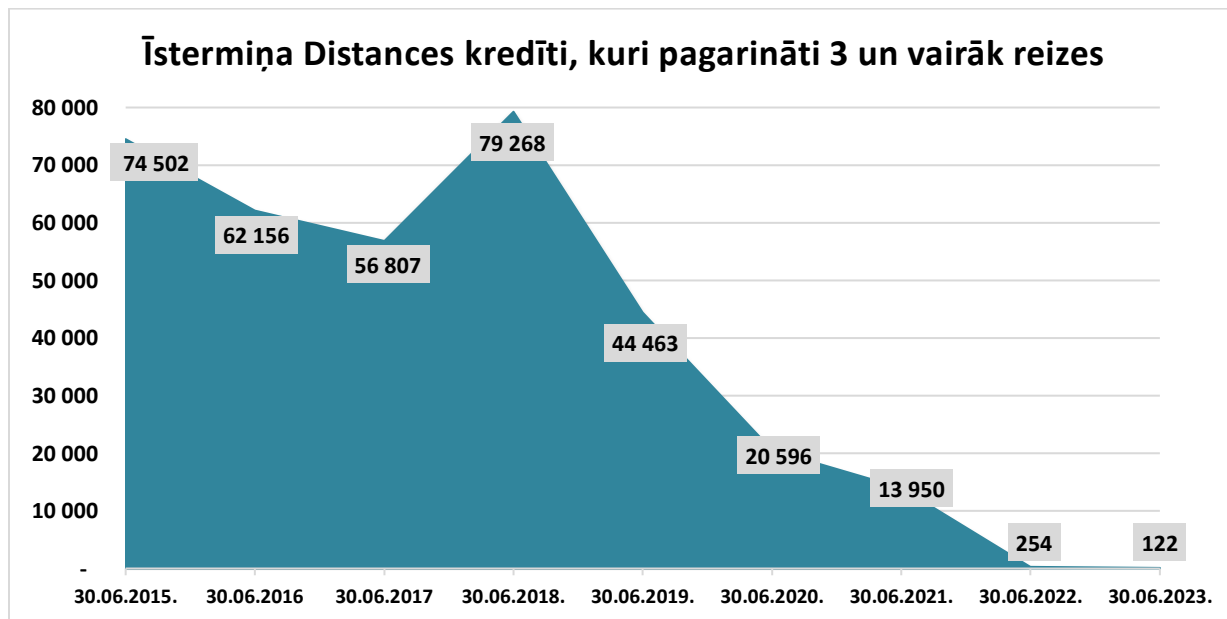

5.7.att. Vidējās svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem laika periodā no 2014.gada jūnija līdz 2023.gada jūnijam.

6. Distances kredītu pagarināšana

6.1.att. Īstermiņa Distances kredītu, kuri var tikt pagarināti, kopējā skaita izmaiņas

6.2.att. Īstermiņa Distances kredītu, kuri pagarināti 3 un vairāk reizes, skaita izmaiņas

7. Juridisko personu un privātpersonu uzņēmējdarbības vajadzībām kreditēšana

7.1.Tabula

Juridiskajām personām un privātpersonām uzņēmējdarbības vajadzībām no jauna izsniegtie kredīti 2023.gada 1.pusgadā

Kredīta veids	2023.gada 1.pusgads	
	summa, EUR	kredītu skaits
Kredīti pret nodrošinājumu (hipotēka, komercķīla)	18 945 752	357
Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti	321 401 212	6 995
Faktorings	91 113 872	1 711
Vekselis	0.00	0
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	0.00	0
Kredīti bez nodrošinājuma	3 854 051	152
NOZARE KOPĀ	435 314 887	9 215

7.2.Tabula

Juridiskajām personām un privātpersonām uzņēmējdarbības vajadzībām izsniegto kredītu portfelis pēc apjoma (EUR) 2023.gada 30.jūnijā

	Kredīti pret nodrošinājumu (hipotēka, komercķīla)	Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti	Faktorings	Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	Kredīti bez nodrošinājuma	Kopā uz 30.06.2023
Kredītportfeļa atlikumi	66 061 220	1 134 270 320	139 069 041	0.00	11 370 988	1 350 771 570

8. Nozares attīstības galvenās tendences 2023.gada 1.pusgadā

1. 2023.gada 1.pusgadā saglabājās iepriekšējos gadus vērojamā tendence, kad licencēto patērētāju (nebanku) kreditētāju skaits samazinās. Ja uz 2018.gada 31.decembri valstī spēkā bija 62 speciālās atļaujas (licencēs) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, tad 2023.gada 30.jūnijā spēkā bija palikušas vairs tikai 36 speciālās atļaujas (licences). Tas nozīmē, ka četru ar pusi gadu laikā tirgu pametuši 42% no tirgus dalībniekiem. Īpaši ir jāatzīmē kredītu pret kustamas lietas ķīlu (lombarda) sniedzēju skaitu, kur no 16 kapitālsabiedrībām uz 2018.gada 31.decembri 2023.gada 1.pusgadā bija palikušas vien 4 kapitālsabiedrības, kas ir samazinājums par 75%.

2. 2023.gada 1.pusgads raksturojas ar rekordlielu jaunu aizdevumu izsniegšanu kā mēnešu griezuma, tā kopumā pusgadā. 2023.gada 1.pusgadā mazākā kopējā izsniegtā aizdevumu summa bija februārī – 54,17 milj. EUR, savukārt aprīlī sasniedza 65,68 milj. EUR vienā mēnesī (2.1.att.).

3. Kopumā licencētie patērētāju (nebanku) tirgus dalībnieki 2023.gada 1.pusgadā ar patērētājiem noslēdza 471,93 tūkst. jaunus darījumus, no jauna izsniedzot kredītus 358,57 milj. EUR apmērā, kas skaitā par 17,82 tūkst. darījumu jeb 3,92% vairāk nekā 2022.gada 1.pusgadā un summā par 46,78 milj. EUR jeb 15% vairāk nekā 2022.gada 1.pusgadā (2.2.att., 2.1.tab.). 358,37 milj. EUR ir jauns 1.pusgadu rekords no jauna izsniegto kredītu apjomā patērētāju (nebanku) kreditēšanas sektorā kopš pārskatu sagatavošanas uzsākšanas brīža 2013.gadā.

Jauno darījumu skaita un izsniegto summu apjoma izmaiņas pa kredīta veidiem 2023.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu nav vienmērīgas un no 2.1.tab. redzams, ka jauno darījumu skaits turpinājies samazināties patēriņa kredītos un līzīngos:

- Patēriņa kredītiem jaunu darījumu skaita izmaiņas 2023.gada 1.pusgadā pret 2022.gada 1.pusgadu (-) 10,23%;
- Līzīngiem jaunu darījumu skaita izmaiņas 2023.gada 1.pusgadā pret 2022.gada 1.pusgadu (-) 6,40%;

kamēr jaunu darījumu skaits būtiski pieaudzis Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu ((+) 12,42%) un Hipotekārajiem kredītiem ((+) 6,08%).

Vienlaikus jānorāda, ka jauno izsniegto summu apjoma pieaugums 2023.gada 1.pusgadā turpinājies pilnīgi visos kreditēšanas veidos (2.1.tab), procentos visvairāk sasniedzot Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu ((+) 26,12%), Distances kredītiem ((+) 24,66%) un Hipotekārajiem kredītiem ((+) 24,36%). Krietni pieticīgāks jauno izsniegto summu apjoma pieaugums 2023.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu procentos vērojams Patēriņa kredītiem ((+) 5,72%) un Līzīngiem ((+) 5,15%), kas gan ir likumsakarīgi, ņemot vērā apstākli, ka šajos kredīta veidos samazinājusies jaunu darījumu slēgšana skaitā.

4. Ļoti būtiski 2023.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada 1.pusgadu ir pieaugušas no jauna noslēgtu darījumu vidējās summas: Distances kredītiem (+) 21,70% , Patēriņa kredītiem (+) 17,76%, Līzīngiem (+) 12,34%, Hipotekārajiem kredītiem (+) 17,23% , Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu (+) 12,18%, savukārt attiecībā pret 2021.gada 1.pusgadu viena no jauna noslēgtā darījuma summas pieaugums visos kredītu veidos ir vairāk nekā 30% (2.2.tabula). Tas liecina par būtisku saistību sloga palielināšanos uz aizņēmēju.

5. 2023.gada 1.pusgadā, pieaugot jaunu aizdevumu izsniegšanas apjomam, turpināja palielināties patērētāju (nebanku) kredītdevēju kopējais pārvaldītais kredītportfelis (3.1.att), kas uz 2023.gada 30.jūniju pirmo reizi pārsniedz 1 miljardu EUR. Kopumā patērētāju (nebanku) kredītdevēji pārvaldīja 1 005,82 milj. EUR, kas ir par 61,09 milj. EUR jeb 6,47% vairāk nekā uz

2022.gada 31.decembri, par 117,95 milj. EUR jeb 13,28% vairāk nekā pirms gada (2022.gada 30.jūnijā). Portfeļa atlikuma pieaugumu nodrošina pilnīgi visu kreditēšanas veidu portfeļu pozitīvā dinamika (3.2.att līdz 3.6.att), bet jo īpaši ir jāizdala Distances kredīti, kuriem portfeļu apjoms 2023.gada 1.pusgada laikā palielinājies par 46,92 milj. EUR jeb 15,99% un gada laikā par 89,94 milj. EUR jeb 35,91%, pieaugot no jauna distancē izsniegto kredītliniju apjomiem.

6. Kopējā kredītportfeļa kvalitāte turpina saglabāties stabila (4.1.att.). Uz 2023.gada 30.jūniju kredītu bez kavējuma īpatsvars kopējā portfelī bija 91,21%, kas par 0,14 procentpunktiem sliktāks rādītājs nekā uz 2022.gada 30.jūniju un par 0,20 procentpunktiem sliktāks rādītājs nekā uz 2021.gada 30.jūniju, kad tika sasniegt labākais portfeļa kvalitātes rādītājs no pārskatos iekļautajiem 1.pusgadiem. Portfeļu kvalitātes rādītāji uz 2023.gada 30.jūniju salīdzinājumā ar 2022.gada 30.jūniju ir uzlabojusies Līzingsiem ((+) 0,35 procentpunkti), Distances kredītiem ((+) 0,95 procentpunkti) un Patēriņa kredītiem ((+) 0,33 procentpunkti), savukārt pasliktinājusies Hipotekārajiem kredītiem ((-) 1,67 procentpunkti).

Vienlaikus jānorāda, ka, piemēram, Distances kredītos un Patēriņa kredītos portfeļa kvalitātes rādītājus lielie kredītu devēji arī 2023.gada 1.pusgadā turpināja nodrošināt, cedējot un/vai pārdodot kredītus, kā arī norakstot no bilances kā zaudētus kredītus. Līdz ar to – šajos divos kredīta veidos – Distances kredītos un Patēriņa kredītos nav pārliecības, ka portfeļa kvalitātes uzlabojumi saistīti ar kredīta devēju apzinīgumu maksātspējas izvērtēšanā un/vai to klientu apzinīgumu saistību izpildē, jo cedēto (pārdoto) un no bilances norakstīto kredītu apjoms redzams miljonos EUR¹. Skatot kredītportfeļa kvalitātes datus un salīdzinot ar kredītiestādēm, jāņem vērā, ka PTAC nozares monitoringa dēļ apkopo datus arī par īstermiņa kavējumiem (līdz 30 dienām), kas lielā daļā kredītiestāžu sniegtajās atskaitēs netiek norādīti.

7. Attiecībā uz aizņēmumu (procentu) likmju izmaiņām, jānorāda, ka pirmšķietami 2023.gada 1.pusgadā licencētie patērētāju (nebanku) kredītu devēji konkurences apstākļos nepārlika naudas resursu cenas pieaugumu uz patērētājiem, ko izraisījis straujais Euribor likmju kāpums, un, piedāvājot kredītus patērētājiem pa fiksētajām likmēm, nesteidz tās palielināt, savu ienesību nodrošinot uz kreditēšanas apjomu palielināšanas rēķina.

8. Tāpat var secināt, ka īstermiņa Distances kredītu, kuri var tikt pagarināti, periods ir beidzies, jo tādu kredītu patērētāju (nebanku) kredīta devēju portfelī uz 2023.gada 30.jūniju bija palikuši vien 1459 kredīti, kas ir 16,10% mazāk nekā bija pirms gada (1739) (6.1.tab.), proti, šī vēsturiski lielā portfeļa atlikusī daļa pakāpeniski samazinās (vecie līgumi tiek izbeigti), savukārt no jauna izsniegtie īstermiņa Distances kredīti nav ne skaitliski lielā daudzumā, ne summās apjomīgi (Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteikto ierobežojumu rezultātā).

9. Puse jeb 18 no licencētajiem patērētāju (nebanku) kredītu sniedzējiem paralēli patērētāju kreditēšanai ir izvēlējušies kreditēt arī juridiskās personas un/vai privātpersonas biznesa vajadzībām. Kopumā šajā tirgus segmentā 2023.gada 1.pusgadā noslēgti 9215 jauni darījumi, izsniedzot kredītus 435,31 milj. EUR apmērā, no kuriem gan 321,40 milj. EUR jeb nepilni 74% attiecināmi uz līzings darījumiem (7.1.tabula). Licencēto patērētāju (nebanku) kredītu sniedzēju kopējās pārvaldītais juridisko personu un/vai privātpersonu biznesa vajadzībām kredītportfelis uz 2023.gada 30.jūniju bija 1,35 miljardi EUR (7.2.tabula).

¹ Pārskati par parādu ārpustiesas atgūšanas nozari pieejami šeit: <https://www.ptac.gov.lv/lv/statistika-par-arpuustiesas-paradu-atgusanas-sektoru>